

Asia: VN/26678/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaupparekisterilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan kenttään

Pidän ehdotettua lainsäädännön muutosta tarpeellisena ja olen tyytyväinen että ministeriö otti asian nopealla aikataululla valmisteluun. Nykyinen tilanne on aiheuttanut toiminnassa oleville yrityksille ja yritysten sidosryhmille todella kohtuuttomia tilanteita.

Ehdotan lakiin lisättäväksi viranomaiselle velvoitteen varmistaa, ettei poistomenettelyn kohteeksi laiminlyöntien takia joutuneella yhtiöllä ole verohallinnolle annettujen ilmoitusten perusteella olemassa olevaa liiketoimintaa. Mikäli ilmoituksensa laiminlyöneellä yhtiöllä on tiedossa olevaa liiketoimintaa, pitäisi tilinpäätös- ja edunsaajatietojen laiminlyönnistä sanktioida muilla keinoilla kuin rekisteristä poistamisella. Kaupparekisteristä poistetun osakeyhtiön tilanne on velkojien näkökulmasta monimutkainen, koska yhtiö ei ole enää oikeushenkilö, jolloin kanteen nostaminen yhtiötä vastaan muuttuu vaikeammaksi. Rekisteristä poistaminen laiminlyöntien perusteella pitäisi aivan viimesijainen keino puuttua laiminlyön-teihin. Automatisoidusta poistomenettelystä pitäisi luopua kokonaan yhtiön omistajien ja muiden sidosryhmien oikeusturvan takia.

Pidän hyvänä asiana ettei toistuvasti laiminlyöntien takia poistettua yhtiötä voida palauttaa rajattomasti Kaupparekisteriin. Lisäisin kuitenkin lakiin viranomaiselle harkintavallan joka antaa viranomaiselle mahdollisuuden palauttaa myös kerran aikaisemmin rekisteristä poistettu yhtiö takaisin rekisteriin. Tällaisia harkinnanvaraisia syitä voisivat olla esimerkiksi yrityksen omistajien ja vastuuhenkilöiden vaihtuminen rekisteristä poistokertojen välillä, ettei kukaan joudu rangaistuksi toisen henkilön laiminlyönnistä. Tyhjentävän luettelon sijaan viranomaiselle olisi annettava suuri harkintavalta siihen, milloin kerran aikaisemmin poistettu yritys voidaan palauttaa toistamiseen Kaupparekisteriin.

Yhtiöt, jotka ovat poistettu Kaupparekisteristä ennen nyt ehdotetun lain voimaantuloa, pitäisi voida palauttaa takaisin rekisteriin ilman erillistä viranomaismaksua, koska poistomenettelyn taustalla on ollut huonolaatuinen laki, joten on kohtuutonta että yritykset joutuvat maksamaan vielä viranomaismaksun.

Rekisteristä poistetun yrityksen palauttamisajan palauttaisiin takaisin viiteen vuoteen, mitä se on ollut aikaisemminkin vanhan lain aikana. Kaupparekisterillä pitäisi yleisin oikeusturvan kannalta olla jatkossa mahdollisuus hallintolain 50§:n mukaiseen asiavirheen korjaamiseen.

Esitän samalla, että myös ensi vuonna voimaan tulevista myöhästymismaksujen korotuksista luovuttaisiin. Tähän asti myöhästymismaksu tilinpäätöksen myöhässä toimittamisesta on ollut 80 euroa. Jatkossa myöhästymismaksu tulee olemaan 150 -600 euroa.

Vaikka vastuuta tilinpäätöksen rekisteröinnistä ei voi tehokkaasti ulkoistaa ulkopuolisille, käytännön elämässä suurin osa yrityksistä olettaa tilitoimiston hoitavan tilinpäätökset kaupparekisteriin. Mikäli tilinpäätös lähtee myöhässä Kaupparekisteriin tilitoimistosta johtuvasta syystä, tilitoimisto on aiheuttanut tällöin asiakkaalle myöhästymismaksun suuruisen vahingon. Tällaisessa tilanteessa ensisijainen vahingonhyvityskeino on hyvitys laskusta ja toissijainen rahallinen vahingonkorvaus, jos vahinko on suurempi kuin tilitoimiston lasku. Entistä huomattavasti korkeammat sanktiot tilinpäätöksen rekisteröinnin myöhästymisestä tulevat lisäämään tilitoimistojen huolellisuusvelvoitetta ja vahingonkorvausriskiä, mikä tulee näkymään asiakkaille reiluina hintojen korotuksina. Lainsäädännöstä ja viranomaistoiminnasta johtuvat aikataulut vaikuttavat merkittävästi siihen kapasiteettiin, paljonko yksi tilitoimisto voi asiakkaita ottaa ja tämä suoraan tilitoimistopalvelujen hintoihin. Jos kaikki asiakkaaksi haluavat eivät pääse tilitoimiston asiakkaiksi viranomaissääntelyn asettaman tiukan aikataulun takia, asiakkaiksi valikoituvat ne jotka ovat valmiita maksamaan kaikkein eniten palvelusta. Kun tilitoimistojen kapasiteettia leikataan ankaralla sääntelyllä, nostavat ankarat myöhästymismaksut myös niiden yritysten tilitoimistopalvelujen hintaa, jotka ovat valinneet toimintansa oikeudelliseksi muodoksi jonkin muun kuin osakeyhtiön.

Kun otetaan huomioon tilinpäätöksen rekisteröintivelvoite, edunsaajatietojen ilmoittamisvelvoite ja näiden laiminlyönnistä johtuva poistomenettelyn uhka, on osakeyhtiö kaikkein ankarimmin säädelty yritystoiminnan muoto verrattuna osuuskuntaan, kommandiittiyhtiöön tai avoimeen yhtiöön. Samanaikaisesti yhteiskunta on kuitenkin kannustanut yrittäjiä valitsemaan toimintamuodoksi osakeyhtiön tekemällä osakeyhtiön perustamisesta liian helppoa. Osakeyhtiön perustamisen voi tehdä helposti netissä, perustamiseen ei vaadita enää minimiosakepääomaa ja perustamisen voi tehdä yksi henkilö. Osuuskuntaa, kommandiittiyhtiötä ja avointa yhtiötä ei voi perustaa netissä ja lisäksi näiden perustamiseen vaaditaan useampi henkilö. Monelle pienelle yritykselle jokin edellä mainituista toimintamuodoista olisi paljon tarkoituksenmukaisempi kuin osakeyhtiö, mutta tietämättömyys ja perustamisen helppous ovat saaneet monen pienyrittäjän valitsemaan toimintamuodokseen juuri osakeyhtiön. Siten on täysin kohtuutonta että pienten osakeyhtiöiden hallinnollista taakkaa kuormitetaan, kun lainsäätäjä on ensin itse pitkään halunnut ohjata pienyrittäjiä juuri osakeyhtiömuotoon. Kun markkinoilla toimii valitsevan tilanteen johdosta entistä enemmän todella pieniä osakeyhtiöitä, ei ole yhteiskunnallisesti perusteltua, miksi pienen osakeyhtiön olisi toimitettava tilinpäätöstiedot nopeasti rekisteröitäväksi ankarien sanktioiden uhalla. Kaupparekisteriin rekisteröitävä tilinpäätös ei muodosta verotuksen perustaa, vaan jokainen osakeyhtiö antaa toiminnastaan erikseen veroilmoituksen. Rahoittajilla ja muilla

sopimuskumppaneilla on sopimusvapaus valita, haluavatko he lähteä peliin mukaan sellaisen osakeyhtiön kanssa joka ei ole antanut taloudellisesta tilanteestaan riittävän laajoja tietoja julkisuuteen. Todella pienten osakeyhtiöiden tilinpäätöksen julkisuudella ei ole sellaista yhteiskunnallista arvoa, että 150-600 suuruinen myöhästymismaksu tilinpäätöstietojen myöhässä toimittamisesta olisi mitenkään perusteltu ja isommilla toimijoilla muu yhteiskunnallinen paine kannustaa toimittamaan tilinpäätöstiedot rekisteröitäväksi. En myöskään näe että sanktio vähentäisi mitenkään harmaata taloutta koska harmaan talouden harjoittajat eivät tilinpäätöstä tee, joten sanktion uhka aiheuttaa vain kustannusten nousua yhteiskunnalliset velvoitteensa hoitaville yrittäjille.

Toropainen Joni
Talouden Vartija Ky - tilitoimisto